

Angoulemen viisaiden pöytäkirjat

OLEN aiemminkin tainnut valittua Sarjainfon lukijoille kiireen tuhoisasta vaikutuksesta luovuudelle. Haastatteluja tekevät toimittajat vaikuttavat hyvin kiireisiltä. Vaikka henkilöni pureutumista suunniteltiin teoriassa kuukauden ajan, kysymykset ovat useimmiten samat. ”Kerro taustastasi, mistä olet kotoisin”. Minusta henkilöiden synnyin- ja kasvupaikkakunnat ja lapsuus ovat aina olleet elämäkertojen mielenkiinnostominta pakkopullaa. Kiinnostaneeko toimittajiakaan aidosti? ”Mistä saat ideasi?” on yksinkertainen mutta lähemmin tarkasteltuna outo kysymys. Kaikki, etenkin toimittajat, joutuvat kehittämään ideoita päivittäin ja tietävät ettei niitä mistään Suomen Akatemiasta tilata. Ajattelemallahan niitä tulee.

ALUKSI sai kuulla aika paljon erästä hämmäntävää kysymystä: ”Sanotaan että olet itseoppinut, kerro siitä”. Epävarmana aloittelijana ounastelin sen olevan kiertoilmaus sille, että piirrän huonosti. Tai sitten tilasivat jonkinlaista itseoppineisuuden ylistystä. Todettakoon nyt tässä, etten näe mitään hyvää itseoppimisessä. Kaikki kuvan- ja sarjakuvantekijöiden opetus, jota olen saanut, on ollut hyväksi.

ENÄÄ ei eletä 1950-luvulla, jolloin kenties on opiskelijalta edellytetty tietynlaista ”oikeaa” piirrosjälkeä. Tuon ajan meiningsä tuntuu olleen etunsaakin, kun vanhoja Korkeajännitys-sarjoja katsoo. Nimettömät tusinapiirtäjät ovat tehneet varmaa jälkeä, anatomia on ollut hallinnassa. Mutta on se nykyperseptiivistä aika ahdistavaa. Pääsin

1990-luvun alussa vielä maistamaan tuota perinteistä meininkiä: työharjoittelussa eräässä mainostoimistossa jouduin piirtämään eräänkin logon useampaan kertaan, koska kynänjälkeni oli väärää. Viivan piti olla niin dynaamista kuin suinkin mahdollista, kuin olisi kastanut kissan musteeseen ja heitellen sitä kuin moukaria piiskannut paperin pintaa. Löydä siinä sitten oma tyyli.

NYT kaikki on nuljahtanut toiseen ääripäähänsä. Kuvantekijän persoonallista viivaa varjellaan, ulkoapäin tuleva ohjaus tunnutaan pitävän minimissään. Pidän nykylinjaa ehkä parempana, olinhan siellä mainostoimistossa. Pari huomiota kuitenkin: ensinnäkin aniharva piirtäjä tuntuu kehittävänsä oikeasti omalaatuista kädenjälkeä. Esikuvat näkyvät. Esimerkiksi Limingan opiskelijoiden piirtämät sarjakuvat ovat hyvin samantyyppisiä piirrosjäljeltään, eikä sitä taatusti ole vaadittu heiltä. Tässä ei ole mitään pahaa, sillä ihminen on laumaeläin ja koulukuntia syntyy. Minusta vapaa tai deopetus on muun ohella kiinnostava koe, joka paljastaa kuinka sosiaalisia ja mallien varassa toimivia olemme. Jokaisen piirtäjän tyyli on toki enemmän tai vähemmän omaa, ja opetuksen tämänhetkinen paradigma estää sen tukahtumisen.

JOS sarjakuvapiirtäjä tänä päivänä haluaa oppia piirtämisen ja erityisesti sarjakuvanpiirtämisen sääntöjä, tilanne tuntuu huonolta. Joku saattaa väittää, ettei mitään sääntöjä ole. Useampi on sanonut minulle, että sommittelun peruseriaatteen ovat minullakin hanskassa

© JP AHONEN

luonnostaan eikä niitä tarvitse enää opetella. Eri mieltä! Eriytyisen turhauttavaa on seurata, kun kokeneet sarjakuvantekijät analysoivat tekemisiään: ”tässä mulla kengän koronkaari ohjaa lukijan katsetta seuraavan ruudun ensimmäiseen puhekuplaan”, ynnä muuta. Ville Ranta taas puhui Kvaakissa siitä, mitä väriä pitää sekoittaa valkoiseen, jotta lumi näyttää juuri oikealta.

SARJAKUVAN taitajien puheesta syntyy amatöörielle mielikuva, että heillä on valtavansti sarjakuvan tekoon liittyvää teoreettista tietoa, jota he eivät syystä tai toisesta pidä aiheellisena opettaa. Salailevat säilyttääkseen asemansa ja maailmanherruutensa. Voin olla väärässä, koska en ole Limingan pulpetissa istunut, vai tyynyilläkö siellä ollaan. Voin kuitenkin todeta, että kaikki teoriatieta jota olen piirtämisestä eri puolilta tonkinut, on ollut hyväksi. Kun on jonkinlainen taju siitä, mitä kuvassa kannattaa mihinkin sijoittaa, ei tarvitse keskittyä kumittamaan sataan kertaan jotain katonraja, vaan voi keskittyä olennaiseen, eli Heimo Vesin ilmeen maksimaaliseen tyhmyyteen. ●

PERTTI JARLA ON FINGERPORI-SARJAKUVAN PIIRTAJA/KÄSIKIRJOITTAJA.